

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

308

Hely

Idő

"1915"

Személy

Helvezám

Szerző:

Kovács Julia

Cím:

Katonák, leányok és csecsemők...

Forrás:

Magyarország

Bp.

1915 IX/28

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Katonák, leányok és csecsemők . .

— Gyermek az ivóban —

A háboru alatt egy kedves, megszokott eleven kép tűnt el a vasárnapi pesti délutánokból. Azelőtt még, a régi, békés időkben a kelet pályaudvar előtti térségen csak úgy viháncol az élet, csöndes, ünnepi délutánokon itt jött össze a deli szép magyar huszárok, ifju honvéd bakák, tiszt urak „pucérjai“ a pesti szoba leányokkal, takaros öltözötű cselédekkel. Rég világ volt. Elmúlt . . . Immáron csaknem másfél esztendő óta tart a nagy háboru s azóta hej, elvitték a legények elejét! Legelsőnek mentek ezek a fiuk is, kik azóta már bizonyosan csöndes megpihenésre tértek valahol messze, Galícia vérvízaroktól iszapba fulladt földjébe . . .

A kép ugyan még megvan ma is, de nem a régi színében, nem a volt elevenségében . . . A leányok is eltűntek Pestről, azok a violák, akik csupán ezért a vasárnap délutánért szolgálták a zajos nagyvárosban. Most öreg, tagbaszakadt népfelkelők jönnek ki ide, s csöndes pipaszó mellett ácsorognak a térségen, vagy üldögélnek a vén pályaudvar sokat taposott lépcsőzetén. Ezek se a leányok kedvéért jönnek ki ide, messze van mögöttük az asszonynepről iránti érdeklődés, elszedte tőlük az idők mulása . . . Hanem hát az övéiktől való távolbaszakadás elhagyatottsága hozza ki ide őket, a jövő és menő vonatok robogásának zúgása, az érkező és induló emberek zajgó mozgása, a vonatfüst, a nagy emberáradat vidéki szaga . . . Hát ha megpillantanak valakit az atyafiakból, öldikből, aki tud valamit mondani az otthonragyott asszonyról, gyermekekről, kicsiny gazlaságról . . .

Akik nem mentek el a háboruba, hanem itthonmaradtak szanitécnak, vagy pucérnak; akik már hazajöttek a régi jó világ mundéros fiaiból, akár rokkantan, vagy csonkán, akár újabb indulásra készen, vagy a legfiatalabbak, akik eddig még nem voltak látogatói a vasárnapi katonakorzónak s így a többiek is, fehérnép iránt még érdeklődni tudók, most máshová mennek a lányokat felkeresni. Tudják jól, hogy a pályaudvar előtti téren el fogyott a régi élet s hogy a fürge, vig leányzók hol várják most az itthonlevőket?!

Itt vagyok most közöttük én is, de az idő már jól belenyúlt az éjszakába. Veszekedés, lármá, hangos muzsikaszó, borizú nótázás járja itt, nem úgy, mint a „vaspálya“ téren. Találkozásra itt jönnek össze, még délután a „Tiroli sörözőben“, Ez egy szűkbejáratu pincehelyiség, mely csöndesen húzódik meg a Damjanich-utca végén, az Aréna-uti sarkon lévő modern palotában. Hétköznapokon mindig kiholt, csak vasárnap zúdul fel benne az élet és hajnalig csaknem tivornyákba fullad az ivás meg a tánc . . . Egyetlen hely, ahol még táncolni lehet ma Pesten.

A korcsma félig ittas vendégeinek hangos mulatozásában rekedtes hangok rikoltanak: — Jó sora van a bakának, nincsen semmi gondja!

— Tyűh! A teremburáját! Soh'sem halunk meg.

Ezt egy jókedvű honvédbaka rikoltja, aki már háromszor jött baza a halál mezejéről . . . A napokban már ismét indul a menetszázada, ő is be van osztva, de oda se neki. A leány, aki a karján lóg, szomorúan simul hozzá s hallom, amint mondja:

— Ne örvendezzen úgy, János, nem lehet tudni azt! . . . Vajjon visszagyün-é?!

— De vissza ám, Julis, — szól oda a leányhoz hangos nevetéssel. — Én biz nem haragok a fübe valahol a taliánok fele, ha már

Galiciában sem adtak kóstolót belőle.

— Azt csak úgy mondja, János. A legény hallgat, szó nem jön ki belőle. Elkomorodik az arca, valami aggodalmat érez. Ha eddig szerencséje volt, lesz-e ezután is?!

Aztán bizonyosan mennek a héten? —

— Hát persze, Julis . . .

De ebben a válaszban az aggodalomnál is több van. Hirtelen kikapcsolja magát a leány karjából s aztán kézen fogja azt és vonszolja rohanva a táncolók közé . . . Egy-két pillanat s már ott ropják a csárdást, vadul, esztelenül, nagyokat kurjantva, mintha utoljára táncolna életében . . .

A táncolók között akadnak balkézről felkötött karuak is. Nem törődnek semmivel, örülnek a vesárnapi délutánjaiknak, a viszontlátott szeretőnek, az új leányzóknak, akik mintha vidámabbak volnának, mint béke idején a pályaudvar terén.

Az előbb félbeszakadt veszekedés most újra elejét veszi, az új tánc megkezdésével.

— Maga rongyos szanitéc, — sivit egy fiatal szobaleány — talán még azt is gondolta, hogy táncra mék magával?!

Es egy kopogós csizmás huszár után veti magát. A szanitéc káromkodik szégyenletes megbántásában és szaladna is a leány után, ha az nem tűnne el a táncolók tömkelegében a maga huszárjával. Visszaül hát borivó helyére, ahol közben már letelepedett egy sápadt fehérnép a siró-rivó csecsemőjével együtt.

— Ha meg nem sértem, ifiasszonykám, — szólítja meg a nőt — hát csak ide ülök le, mer mivelhogy ez vót mán a helyem.

Hát ha magát nem zavarja a gyerek tessék — mondja a fehérnép és kék perkalbluzát gombolgatja, miközben csititgatja, bubusgatja a nyugtalan babát:

— Mindjárt adok, szentem, hát persze, te-
jecske kell? Mi?

Azután a szanitéhez fordul:

— Így jár az, aki nem adja gyerekét a li-
gába. Még táncolni se jöhet . . .

— Nő, ugy-e, — éled fel a megsértett sza-
nité a jóleső bizalmon — abba kellett hadni
szentem a táncot?!

— De abba ám, pedig de benne voltam.
Soha így nem mulattam még!

— A gyerek apjával? — fejlődik ki a dis-
kurzus.

— A fenét. Tudja a nagy Uristen, hun van
veszendőben. Hiszen ez a poronty már május-
ban meg volt!

Azután megered a nyelve:

— Az apját még októberben elvitték. Ugy
volt, hogy kilépek a szolgálatból és megeskü-
szünk. De hát nem ment. Nem volt elegendő
pénz az esküvéshez. Akkor azért csak hagyján,
jó volt, gyerek se vót . . . De meggyütt, má-
jusban. Akkor azt írta a kedvesem, hogy ne
adjam a ligába, hanem adjam oda Angyal-
földre a Horvátnéhoz, aki katonagyerekeket
vállal. Odaadtam, fizettem érte nyolc pöngő
forintot. Valamit az árvaszék is juttatott a kis
teremtésnek, hadiségélyt a kedvesem után . . .

— Aztán most kiléptem a szolgálati he-
lyemből, — beszélt tovább — elszedtem hát
addig a gyereket, hogy ne csak vasárnap szop-
tassam, hanem hétközön is.

És mutatja a csecsemőt, a szanitéc felé
tartva:

— Ni, milyen erős lett az anyatejtől!
Eddig üvegből szoptott, meg vasárnaponként
tőlem . . . De akkor is meg kellett feleznii az
urigyerekekkel . . .

— No és miért hozza ide, — szólok bele
hirtelen — ez a szegény gyerek, persze, hogy
nyugtalan, ebben a nagy zsvajban . . . Ej-
szakának idején.

— Mi gondja van rá magának, — nyel-
vel a leány — van itt több is, nemcsak én!

És valóban. A táncolók közül kiszalad egy
kövérkés leány és odasiet az ivóba, ahol egy

vézna falusi leányka csititgat egy pöttömnyi
porontyot:

— Már régen sir Rozi, — panaszkodik a
kis leány — és te csak nem is gondúsz erre
felé.

— Hát mért vagy mellette, — ripakodik
a kis leányra és meghuzza a silány kis kon-
tyát — no megállj, — ordítja tovább — majd
máskor otthon lóghatsz a gyerekkel.

A kis leány sir, a nővére pedig (mert
nyilván a nővére) karjaiba fogja a gyereket
és altatni próbálja.

— Ne altassa, néném, — sirja a kis leány
— hanem gyűjjék mán haza . . . Én is álmos
vagyok -

— Igyál egy kis bort, Marcsa, — szól
hozza jó szívvel a már idekerült táncos — én
még táncolni akarok a nénéddel!

A bort meghozatják. Együtt isznak mind-
nyájan. A baka, a kövér Rozi és a kis Mar-
csa. Ivás közben a gyerek elalszik az anyja
karján . . . Édesen szunnyad a pici éjjeli tizen-
egykor s alighogy elaludt, Rozi lefekteti őt a
padra s ráparancsol a kis Marikára, hogy vi-
gyázzon a gyerekre.

Azután egy nagy pohár bor mellett, az
alvó gyerekekkel együtt otthagyják Marikát, aki
csöndes magányában, álmosan bólogat a
nagy tömeg közé . . .

A szomszéd asztalnál pedig már jóllakott
a szopós-baba s az előbb velem feleselő leány
is lecsöndesült. A szanitéccal suttog, hogy mi-
ről, nem lehet hallani . . . Azután felemelked-
nek és csöndben, mintha egymáshoz tartozná-
nak, otthagyják a zsvajos korcsmát . . . Mind
a hárman. Az anya, a szanitéc, meg a cse-
csemő, éjjeli tizenegy óraker . . .

Kovács Lydia.

(Köt